

Évenként 20 milliárd forint a közlekedés fejlesztésére

Pénteken ülést tartott a Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezetének Központi Vezetősége. Az ülést vezette Somoskői Gábor, a SZOT titkára. A központi vezetőséget Bajusz Rezső, a KPM főosztály-vezetője tájékoztatta a közlekedés IV. ötéves tervének koncepciójáról, a tervkészítés helyzetéről, az ezzel összefüggő problémákról.

A közlekedés negyedik ötéves tervének egyik legfontosabb feladata a vasúti és a közúti közlekedés közötti együttműködés. A közúti közlekedést fejlesztik erőteljesebben; mind az árufuvarozásban, mind a személy-

szállításban. A vasútról a közútra terelik a forgalom egy részét. Mintegy 1000 kilométer hosszúságú kis forgalmú vasútvonalat, 220 állomást szüntetnek meg, ami körülbelül 5 millió tonna áru és 17 millió utas forgalmának közútra irányítását jelenti. A közúti közlekedés fejlesztésére 1975-ig a tehergépkocsi-állományt mintegy negyvenezzerrel — összesen 120 000-re — az autóbuszok számát pedig 10 000-re növelik. Gyors forgalmú út építésére a következő tervidőszakban nem gondolnak; minden rendelkezésre álló anyagi erőt a meglévő úthálózat fej-

lesztésére, korszerűsítésére fordítanak. A vízi közlekedés alapvető tennivalója a rentabilitás fokozása. A légi közlekedésnél elsősorban a repülésirányító berendezéseket fejlesztik, s tovább korszerűsítik a budapesti nemzetközi légitikót. Az összes anyagi lehetőségeket figyelembe véve a mostani tervidőszak évi 12 milliárdjával szemben a IV. ötéves tervben évente csaknem 20 milliárd forintot fordítanak minisztériumi és tanácsi szinten a közlekedés fejlesztésére: beruházásra, fenntartásra, korszerűsítésre.

Megrendezik a diákkörök konferenciáját

A KISZ KB országos egyetemi és főiskolai tanácsa pénteken a Budapesti Műszaki Egyetemen tartotta ülését, amelyen Gombár József, a tanács főtájkára számolt be a szeptember 1-én bevezetett új ösztöndíj-rendszer eddigi tapasztalatairól. Hangsúlyozta, hogy az egyetemi ifjúság helyesli az új ösztöndíj-rendszerben foglalt alapelveket.

Az egyetemi-főiskolai KISZ-munka időszerű kérdéseivel foglalkozva a beszámoló utalt arra, hogy a felsőoktatási intézmények alapvezetői és a kari intézményei, KISZ-bizottságok 80 százalékát újjáválasztották, s a vezetőségbe a legaktívabb hallgatók és oktatók kerültek. A január 1-én bevezetésre kerülő új működési- és szervezeti szabályzat kidolgozásához sok segítséget nyújtottak a kari KISZ-szervezetek.

Gombár József bejelentette, hogy a felszabadulás 25. évfordulója és a Lenin-centenárium alkalmából a KISZ Központi Bizottsága tavasszal megrendezi a tudományos diákkörök országos konferenciáját. Az ország egyetemén, főiskoláin 500 tudományos diákkör mintegy hétézer tagja készül erre az eseményre, s eddig mintegy kétezer dolgozat készült el. A legjobb pályamunkát, s a legkiválóbbakat jutalomban részesítik. A társadalomtudományi témakörben készült legjobb dolgozatok részt vesznek a komszomol központi bizottságának és a szovjetunió tudományos akadémiajának közös pályázatán. A Lenin-centenárium alkalmából a Komszomol diákszeminariumot szervez, amelyre meghívták hazánk valamennyi felsőoktatási intézménye KISZ-szervezetének titkárait.

Az idei év munkáját értékelve Gombár József közölte, hogy az egyetemi és főiskolai hallgatók 1969-ben 480 000 óra fizikai és 320 000 óra szellemi-szakmai jellegű társadalmi munkát végeztek, amelynek összértéke meghaladja a 12 millió forintot. Ebben a munkában 22 ezer hallgató vett részt, vagyis az egyetemisták 40 százaléka.

A beszámoló végül foglalkozott a fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek továbbtanulásával.

A lehetőségek kapujában

A hogy vannak örök témák az irodalomban, éppúgy találunk örök, vissza-vissza térő témákat az élet minden területén. Az iskolák végzősei, nyolcadikos diákok, az érettségiző fiatalok évről évre felteszik maguknak a kérdést: mi legyek? Felteszik szüleiknek, tanáraiknak, a szűkebb családon túl a társadalom nagy családjának is: mi legyek, mi lehetek? Ez a dilemma egy egész korosztályé, egy útra készülő fiatal gardéé, akiknek döntése nem csak a papának és a mamának fontos, de egyben társadalmi ügy is. Akár úgy is fogalmazhatnánk: a pályaválasztás társadalmi magánügy. Hiszen a legszemélyesebb volta mellett igen sok kihívásban közérdekűnek is számít.

Tudjuk, hogy évről évre kialakulnak bizonyos keretszámok arra vonatkozólag: hol, milyen pályán, melyik szakmában menni fiataloknak. Ezek az adatok mutatják az irányt, s nyilván megbízhatóan, hisz a téma legjobb ismerői, a szükségletek tudói munkálják ki valamennyit.

A pályaválasztás azonban korántsem egyszerű folyamat; mérhetetlen sok tényező motiválja azt, hogy a fenti szükségletekhez hogyan viszonyulnak a végzősök. E sok tényező közül tanulmányi megvizsgálási példát az, hogyan gondolkodnak családi körben a pályaválasztásról. Milyen követelményeket támasztanak az életpályával szemben, milyen szakmában látnak legszívesebben a gyerekeket?

Egy mondatban meghatározva: ott, ahol a jövője biztosítottnak látszik. A szülők ebben a tekintetben igyekeznek minél realitásban tájékozódni. Van életismeretük, s ez igen sokat ér. Jóllehet, egyikük-másikuk fejében még ma is tegnap-tegnapelőtti értékelések zsonznak, a szülők tudnak reagálni a ma változásaira, gyerekek kedvéért megpróbálnak a holnap ködfüggőnyé mögé is bekémlelni: melyik területen szebbek a távlatok.

Nyilván nem véletlen, hogy olyan sok a jelentkezős példál a híradástechnikai ipar területére. A szülők — s ebben egyformán gondolkodnak gyermekekkel — keresik a korszerű technikát. Ez alapján véve természetes is. Értelmes, minden újra fogékony, mind sokoldalúbban képzett nem-

zedék hagyja el tanévről tanévre az „elbocsátó iskolapadokat”, törvényszerű, hogy tagjai igényesebbek, hogy a korszerűtlen helyett a modernet, a múltira hasonlító helyett a jövőre hasonlító keresik. Sokan úgy érzik közülük, hogy a bonyolultabb alkotó feladatokban találhatják meg hivatásukat.

Milyen hatások jelentkeznek még a családi körben? Az anyagiak, a „kifutási” lehetőségek mind döntő motívumként kerülhetnek szóba, mikor a pálya kiválasztását latolgatják. — Kicsi a pénz, de adódik „maszekolási” lehetőség — érvel az egyik. — Kaphat borraválót is — így a másik. — Igaz, hogy kétszázal kevesebbet keres majd, mintha ide és ide menne — mondja a harmadik szülő — de legalább ilyen helyen dolgozat, amelyik nem három műszakos.

Vannak szakmák, amelyeknek nagy a tekintélye, s olyanok is, amelyek vesztettek presztízsükből, vagy — újak, ismeretlenek lévén — még meg sem szereztek azt. Márpedig az ilyen presztízsok, elvárások sokféleképpen tudják hangolni a pályaválasztókat.

Szép számmal akadnak olyan érettségizettek, akik a sikertelen felsőfokú tanintézeti felvételi után makacsul várják az új próbálkozás lehetőségét. Évekig áldoznak ilyen várakozásra, s bizony sokuknak nem éri meg. Elsősorban nyilván az olyanok, akik nem az elhivatottság érzéséből, hanem családi „sugallatra” hozták meg a döntést, akiknek képessége nem áll arányban az ábrándokkal. Az igazán tehetségeseknek viszont érdemes ilven áron is törekedni a kitűzött életcélféle. Erdemes, mert minden lehetőség, minden kiművelt emberfele nagy szüksége van társadalmunknak.

Mint a szegedi pályaválasztási tanács legutóbbi ülésén megállapították; tovább kell javítani a társadalmi törődést, együttműködést e fontos területen. Tanácsot adni a szülőknek, gyerekeknek, már az iskolában a beszélgetések, tájékoztatások során, s üzemlátogatások során is megismertetni, megszerettetni a munkát a holnap szakmunkásaival — igen sokrétű feladat. S ugyanakkor a vállalatokkal is beláttatni: legyenek ötletesek az ösztönzésben, tegyék kedvezőbbé a tanulók számára azokat a munkahelyeket, ahová nem kapnak elegendő utánpótlást. És még valamit: ne csak létszámfejlesztésben gondolkodjanak — a mostani tanévben megint messze meghaladja a vállalati igény a számbajelölt tanulólétszámot — hanem műszaki fejlesztésben, termelékenységemelésben is!

A társadalom érdeke, hogy ki-ki a neki legmegfelelőbb életpályára kerüljön, oda, ahol képességei maximumát tudja nyújtani. Tehát az egyetlen-egyét kell megtalálni? Ez számos kitűnő képességű gyerekre valóban szó szerint így áll. Másoknál viszont két-három, vagy több olyan munkakör is elképzelhető, ahol adottságai alapján közel egyforma teljesítményre képes. Megint csak a döntés nehézségeit, bonyolult voltát lehet hangsúlyozni. Sokat segíthetnek ezen az úgynevezett pszichológiai laboratóriumok. Ilve nek már több helyütt eredményesen működnek hazánkban, a pályaválasztási tanácsok mellett. A fejlődéshez Szegeden is elengedhetetlen, hogy megkezdje működését egy ilyen tanácsadó központ.

Simai Mihály

Amiről Kovács Peti nem mesél...

Kijött a cica, húzták, húzták a repát, csak nem tudták kihúzni. Kijött a kisegér is, megfogták és együtt kihúzták a hatalmas repát! — Csillogó szemmel és botladozó nyelvvél, pöze beszélde Kovács Peti meséi az orosz népmesét. Minap egy laktanyai műsoron volt nagy sikere a kis mesemondónak, annyi csokit kapott, majdnem beteg lett.

Az elsős kis Petitől mindent lehet kérdezni, csak apját-anját nem. Tud róla, hogy valahol ő is vannak, de az távolabb számára, mint a mese.

Az állam gyerekeként nőtt fel, most a Londoni körüli intézet növendéke.

Sok gyereket patronálnak brigádok — Balogh Dezső másodikosnak, ennek a jóeszi, félénk kisfiúnak a taníttatására az olajkútúrók egyik brigádjába betétkönyvben gyűjti a pénzt. Van olyan gyereket, akit patronálna egy brigád — de nem akar velük elmenni még sétálni sem. Nem megy ki az intézetből, nem szereti, ha becsukódik mögötte a kapu, s ő akárosak átmenetileg is kinnmarad. Csak itt érzi magát biztonságban. Két kisfiút vizssa kellett hozni egy tanyáról, nevelőszülőktől — igaz, mint a leneleng gyereket, libapasztrónak tartották őket.

Kolon az előéletük. Igaz némelyiknél csak közvetve tapasztalható.

V. Zoli (a pár év előtti, Pacsirta utcai borzalmas gyilkosság elkövetőjének fia) ijedős, érzékeny gyerek. Az anyja kiskorában késsel nekiesett, azóta Zoli az asztalán levő késtől is rémeket lát. Kezdetben, ha hangosan rászóltak, nem jutott el szegény az illemhelyig. Jóravaló, jó tanuló gyerek lett. Annnyira megszerették, hogy ma is figyelemmel kísérik sorsát, noha más intézetben van már. Kun Jancsi minden hónapban be kell hozni látogatónak Nagymágocsról, különben elszökik. Most be-kísérik, jön körülöz, sorba ölelgeti a tanárokat, gyerekeket, és megnyugodva visszamegy.

Csúri Sanyi írta Lantos István igazgatóhelyettesnek levelében: „Már nagyon várom, hogy el tetszik-e jönni Csanádpalotáról. Mindenki csókolok, nagyon csókolom Kecskés Antalnét”. És a borítékra azt írta Sanyi: gyors választ!

Ez a ház jelentette nekik a kisgyerekkort, az otthon.

Csendes, szerény gyerekek, de feltékenyek és irigyek. Nem simogathatom meg egyiket sem, mert „leverik” rajta a kivételezt. „Azt a gyereket többet be ne hozza!” — mondták az igazga-

tó néminek, mikor bejött vele a saját kisfia. Szeretetéhségük határtalan.

Mindenük meglegyen

Az intézet 947 ezer forintból gazdálkodik évente. Ruhára — ágyneműtől cipőfűzőig — 146 ezer forint jut. Lassacskán azért mindnek lesz két télikabátja, meg „galácipője” is. De némelyik egy szezon alatt négy szandált is szétrúg. És sok a régi ruha, amit nem szívesen adnak rájuk, mert ezek a gyerekek a Móra iskolába járnak, tanulásban jobbakk, mint a többiek — nem szabad, hogy kisebbségi érzést okozhasson nekik a régi, elnyűtt pamutkardigán, mert ugyan ki hord már olyat?

Sokan segítenek rajtuk. Gyakran kapnak ajándékba játékokat. A kenderfonó vállalat és a textilgyár karácsonyra küld ajándékot, a ruhagyár maradék anyagot juttat. A szabó ktsz Széchenyi téri szalonjának asszonyai társadalmi munkában ágyneműt, ágytakarót varrnak nekik. Nem győznénk sorolni a segítséget.

Kell is nekik, mert van, amit semmi gondoskodás nem gyógyít be: hogy ők hiába várnak apát, anyát. Mások szeretetére van szükségük.

P. Szóke Mária

Sajtónapi ünnepség Szegeden

A Vörös Újság megjelenésének 51. évfordulóján sajtónapi ünnepséget tartottak tegnap, pénteken délután a szegedi Sajtóház klubjában. Az ünnepség résztvevőit, köztük Győri Imrét, az MSZMP Központi Bizottsága tagját, a Csongrád megyei pártbizottság első titkárát, Sipos Gézát, a Szeged városi pártbizottság első titkárát, dr. Kelemen Miklóst, a Csongrád megyei párt-végrehajtóbizottság tagját, a Csongrád megyei rendőr-főkapitányság vezetőjét, továbbá Fodor Istvánt, a szegedi postaigazgatóság vezetőjét, Vincze Györgyöt, a Szegedi Nyomda igazgatóját, az ünnepség résztvevőit, F. Nagy István, a Délmagyarország főszerkesztője köszöntötte.

Dr. Agoston József, a Csongrád megyei pártbizottság titkára mondott beszédet. Hangsúlyozta: a Szegeden megjelenő két napilap — a Délmagyarország és a

Csongrád megyei Hírlap — több mint 70 ezer példány napról napra helyesen képviseli a párt politikáját. Elismert és becsült tevékenységük akkor válik még inkább hatékonyabbá — hangsúlyozta —, ha még több kezdeményező figyelmet fordítanak a munkásgondok megoldására. Dr. Agoston József, a megyei, valamint a szegedi párt-és állami szervek nevében köszöntötte a sajtó minden munkását; újságírókat, nyomdászokat, lapterjesztőket, kiadóhivatali dolgozókat. Valamennyiük számára újabb sikereket kívánt.

Hantos Mihály, a Csongrád megyei Tanács vb-elnök-helyettese, a tanács végrehajtó bizottsága által alapított díjat Szabó Endrénak, a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztő-helyettesének adta át. A most első ízben odaítélt díjat a jövőben minden évben kiosztják. Juhász József, a Szakszer-

vezetek Csongrád megyei Tanácsának vezető titkára ugyancsak alkotói díjat adott át a sajtónap alkalmából. Az SZMT díját — először — Nagy Pál, a Csongrád megyei Hírlap rovatvezetője kapta.

A sajtónapi ünnepség befejezésekor Rácz Lajos, a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztője emlékezett meg a Hírlap elhunyt rovatvezetőjéről, Varga Ákosról. Köszöntötte Földi Mihályt, a Sajtóház közmegebecsülésben álló portását, nyugdíjba vonulása alkalmából. Végeztül átadta a Csongrád megyei Hírlap — szintén most alapított — emléklapját Kovács Imre újságírónak, a lap legrégebbi munkatársának, aki 1945-től dolgozik a szerkesztőségben.

SZOMBAT, 1969. DECEMBER 6.

DÉLMAGYARORSZÁG 3

Öthonosság

Közel száz gyerek otthona az idén poraiból újjáéledt intézmény. Körbejárjuk a csaknem egymillió forintért felújított épületet, Kecskés Antalné igazgatónő kíséretében Szalka Lajossal, a városi tanács gyámügyi főelőadójával. A megszépített termekben a Petik, Jósikák, Lacik játszanak, rajzolnak, tanulnak, most is — délután mennek majd iskolába. Csak a hálótermek üresek. Tisztaság, rend, otthonosság mindenütt. A falakon kis faliszőnyegek, szalmaintarziás képek — a nevelők készítettek.

Az állam otthona az állam gyerekeinek. Szép és jó — hosszú hasábkok telnének meg, milyen nevelőerő a rend, a rendszeresség, meg a közösség. Kérdeztük róla a gyerekeket is, de nekik ez természetes. Mint Jancsinak a jó ebéd, pedig mikor hatéves korában behozták, nem ismert más ételt, mint a zsíroskenyeret.

Biztonságban

Az intézet életük kerete — milyen az életük? Leírhatnám, hogy néhányan zeneiskolába is járnak, ott is kiválóak. Másokat a tanárképző főiskola KISZ-esei néptáncokra tanítanak.

A brigád örökbefogadta

A szegedi szénhidrogén-medence egyik legkiválóbb olajbányász szocialista brigádjá — Vad János főfűrómester 34 tagú munkacsapata — „örökbefogadta” a szegedi nevelőotthon egyik nyolc éves kis lakóját, Balogh Dezsőt. Vállalták, hogy a fiút kitanítják. Legszívesebben olajipari technikumot végeztetnének vele, s ezért most próbálják megszerettetni vele a szakmájukat. Már a fűrótoronyhoz is kivitték. A kisfiút a szülei még soha nem keresték fel, annál gyakoribb látogatók most nála a brigád tagjai. A pénzügyi Téliap ünnepségen vitték neki az első nagyobb ajándékot: takarékkönyvet, amelynek betétjét tízenyolc éves koráig mindig gyarapítják.